

Profile Ośrodków Przedsiębiorczości i Innowacji

Na potrzeby weryfikacji potencjału infrastrukturalnego i merytorycznego dokonano profilowania Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości, biorąc pod uwagę ich cechy charakterystyczne i typowe zakresy działania. Profile zostały opracowane w oparciu o środowiskowe standardy działania Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości *Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce*¹ oraz definicje dotyczące specyfiki prowadzenia działalności klastrowej.

1. Ośrodki szkoleniowo - doradcze (OSD)

Ośrodki szkoleniowo-doradcze (OSD) to podmioty, których zadaniem jest szeroka promocja przedsiębiorczości (często wsparcie grup dyskryminowanych) oraz dostarczanie usług wsparcia małym firmom i aktywizacja rozwoju regionów peryferyjnych lub dotkniętych kryzysem. OSD najczęściej spotykane są pod nazwami: Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości, Centrum Wspierania Biznesu, Klub Przedsiębiorczości, Punkt Konsultacyjno-Doradczy. Działają na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia oraz poprawy konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw. Cele działalności tych ośrodków są integralnie związane z potrzebami i wymaganiami lokalnych rynków pracy. Obejmują one w szczególności:

- wspieranie i popularyzowanie idei przedsiębiorczości i samozatrudnienia;
- aktywne wspieranie inicjatyw lokalnej społeczności w zakresie tworzenia oraz rozwijania małych i średnich przedsiębiorstw;
- aktywną współpracę z lokalną (samorządową i rządową) administracją oraz innymi organizacjami (prywatnymi, pozarządowymi i in.), w celu tworzenia wspólnej płaszczyzny do działań na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionu;
- aktywne włączanie się w doraźne akcje, w sytuacjach wynikających z potrzeb gospodarczych lub społecznych w regionie.

2. Centrum Transferu Technologii

Centra Transferu Technologii (CTT) to podmioty powoływane przez uczelnię lub instytut Polskiej Akademii Nauk w celu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazywania do gospodarki wyników badań i prac rozwojowych prowadzonych wewnątrz instytucji naukowej. Ich zadaniem jest oferowanie wsparcia w procesie transferu wiedzy i technologii, w tym wdrażaniu i komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych powstających na uczelni i we współpracy z innymi podmiotami.

Zakres działań CTT obejmuje w szczególności:

- wsparcie ochrony i zarządzania własnością intelektualną na uczelniach oraz w instytutach badawczych;
- negocjowanie warunków udzielenia licencji lub sprzedaży wyników badań, nawiązywanie i formalizację kontaktów przedsiębiorców z naukowcami;

¹ <https://sooipp.org.pl/standardy-dzialania-osrodkow-innowacji>

- promocję wyników badań naukowych;
- informowanie biznesu o ofercie jednostki naukowej, zbieranie zapotrzebowania przedsiębiorców na usługi badawczo-rozwojowe;
- oferowanie przedstawicielom biznesu dostępu do baz danych i informacji o wynikach badań naukowych;
- analizę potencjału wdrożeniowego wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
- badania i analizy rynku produktów powstałych w wyniku prac B+R;
- reprezentowanie instytucji naukowej w procesie komercjalizacji wyników prac B+R (negocjacje i sprzedaż patentów, know-how, zawieranie umów licencyjnych, udzielanie odpłatnych licencji w imieniu jednostki macierzystej, itp.).

3. Centrum Innowacji

Centra Innowacji (CI) to podmioty, które świadczą klientom wyspecjalizowane usługi o charakterze proinnowacyjnym (informacyjne, doradcze i szkoleniowe). Ich zadaniem jest oferowanie wsparcia na każdym etapie procesu wdrażania innowacji w działalności przedsiębiorstwa, jak również popularyzowanie i zachęcanie do proinnowacyjnych działań wśród przedsiębiorców.

Zakres działań CI obejmuje w szczególności:

- usługi proinnowacyjne, w tym transfer i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań;
- usługi wspierające efektywne wdrażanie innowacji, w tym ocena przedsięwzięć innowacyjnych, doradztwo technologiczne, finansowe, marketingowe, prawne i organizacyjne;
- kojarzenie przedsiębiorców z pracownikami naukowymi, m.in.: poprzez kontakty z CTT, z instytucjami badawczo-rozwojowymi oraz z właścicielami technologii i know-how;
- wsparcie przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków finansowych oraz partnerów do realizacji projektów wdrażania innowacji;
- komercjalizacja innowacji na linii sektor nauka-biznes (N&B) i biznes-biznes (B&B).

4. Ośrodek Badawczo-Rozwojowy (B+R)

Ośrodek o profilu badawczo-rozwojowym (B+R) - to podmiot świadczący klientom wyspecjalizowane usługi o charakterze badawczo-rozwojowym rozumiane, jako działalność twórcza w zakresie wsparcia przedsiębiorców w ich działalności innowacyjnej. Usługi w obszarze B+R mają na celu opracowanie/udokonalenie i wdrożenie innowacji (produktów, usług, procesów) w przedsiębiorstwie z wykorzystaniem specjalistycznej infrastruktury badawczej i poprzez realizację badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych.

Zakres działań ośrodka o profilu B+R obejmuje w szczególności:

- organizację oraz prowadzenie badań, w tym:
 - *badan przemysłowych* rozumianych jako badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług, lub też wprowadzenia znaczących ulepszeń do

Strona 2 z 5

istniejących produktów, procesów lub usług. Badania te obejmują tworzenie elementów składowych systemów złożonych, szczególnie do oceny przydatności technologii rodzajowych, z wyjątkiem prototypów objętych zakresem prac rozwojowych;

- *eksperymentalnych prac rozwojowych* - oznaczających zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i biznesu oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności w celu opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług. Prace te obejmują m.in. opracowanie prototypów, projektów pilotażowych, demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu modelowych warunków rzeczywistych, w celu dalszego ich doskonalenia technicznego;
- zapewnienie dostępu do infrastruktury badawczej do realizacji oferowanych usług, rozumianych jako obiekty wyposażone w specjalistyczne instalacje, aparaturę laboratoryjną, przyrządy badawcze i inne urządzenia funkcjonalnie dostosowane do prowadzenia badań naukowych w określonych obszarach badawczych, jak również zasoby oparte na wiedzy (zbiory, archiwa lub uporządkowane informacje naukowe, infrastrukturę i oprogramowanie oparte na technologiach informacyjno-komunikacyjnych);
- upowszechnianie wyników prac badawczych polegające na rozpowszechnianiu na szeroką skalę wyników działań B+R poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy.

5. Klaster

Klasy to geograficzne koncentracje wzajemnie powiązanych ze sobą przedsiębiorstw i instytucji specjalizujących się w określonym obszarze działalności gospodarczej². Zgodnie z definicją OECD klasy są specyficzną formą powiązań pomiędzy podmiotami, opartą na współzależnościach, kooperacji i zaufaniu.

Przedsiębiorstwa klasy produkują i sprzedają podobne lub komplementarne produkty, stając w ten sposób w obliczu wspólnych wyzwań i możliwości. Koncentracja ta: skutkuje korzyściami zewnętrznymi, takimi jak powstanie wyspecjalizowanych dostawców surowców i komponentów oraz rozwój specyficznych sektorowych umiejętności: sprzyja powstaniu specjalistycznych usług technicznych, administracyjnych i finansowych.

Klasy tworzą sprzyjające warunki dla rozwoju sieci prywatnych i publicznych instytucji lokalnych wspierających lokalny rozwój gospodarczy poprzez promowanie kolektywnego uczenia się i dyfuzję innowacji przez formalną i nieformalną koordynację³. Członkowie klasy powierzają koordynację swojej działalności jednemu ze swoich członków lub tworzą/zatrudniają osobny podmiot dla realizacji tych zadań. Pełni on rolę **koordynatora/lidera** klasy organizując działania pożądane przez jego członków i reprezentując na zewnątrz interesy klasy jako całości.

² E.Wojnicka, Rola klastrów innowacyjnych w Unii Europejskiej, Wspólnoty Europejskie 2002, nr 5.

³ Ceglie G., Clara M., Dini M., 1999. SME cluster and network development in developing countries: The experience of UNIDO, Private Sector Development Branch. UNIDO., 1999, s. 2.

6. Park Naukowo-Technologiczny⁴

Park naukowo-technologiczny to organizacja, która integruje przedsiębiorstwa, instytucje badawcze i organizacje wspierające innowacje, tworząc sprzyjające środowisko do badań, rozwoju i komercjalizacji nowych technologii.

Misją parku naukowo-technologicznego jest wspieranie procesów wdrażania rezultatów prac badawczych w przedsiębiorstwach, wsparcie procesu tworzenia i rozwoju firm spin-off, spin-out oraz wspieranie przedsiębiorstw w procesie rozwoju wdrażanych technologii. Swoją misję parki naukowo-technologiczne realizują świadcząc następujące usługi:

- udostępnianie powierzchni dostosowanej do potrzeb prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza badawczo-rozwojowej, infrastruktury laboratoryjnej i badawczej w parku lub w placówkach naukowych z nim współpracujących;
- usługi badawczo-rozwojowe;
- usługi proinnowacyjne⁵;
- usługi wspierające biznes, takich jak: doradztwo finansowe, marketingowe, prawne, patentowe, organizacyjne i technologiczne;
- pośrednictwo we współpracy z instytucjami naukowymi i z inwestorami;
- usługi w zakresie pozyskania finansowania zewnętrznego dla firmy.

7. Inkubator Technologiczny⁶

Inkubator technologiczny to organizacyjnie wydzielona jednostka, oferująca kompleksowe wsparcie trwające zazwyczaj 3-5 lat, obejmujące dostęp do infrastruktury, doradztwo, szkolenia z rozwoju biznesu, działania networkingowe i budujące społeczność inkubowanych firm, oraz dostęp do know-how, badań, zasobów finansowych i usług technicznego wsparcia. W szczególnych sytuacjach inkubacja może być prowadzona bez uwzględnienia elementu infrastrukturalnego, ale przy kontynuacji świadczenia usług wsparcia. Program może być realizowany w formie tradycyjnej, w dedykowanych przestrzeniach, online lub w modelu hybrydowym.

Inkubator technologiczny:

- udostępnia firmom powierzchnie do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwojowej oraz laboratoria;
- świadczy usługi biurowo-administracyjne;

⁴ zgodnie z "Standardy działania i dobre praktyki w ośrodkach innowacji", pod red. M. Mażewska, A. Milczarczyk, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, Poznań/Warszawa 2013

⁵ Zgodnie z definicją zamieszczoną w K.B. Matusiak (red.), Innowacje i transfer..., wyd. cyt., s. 317, pod pojęciem usług proinnowacyjnych należy rozumieć te świadczone na rzecz przedsiębiorcy w celu skrócenia czasu „wejścia na rynek” i zwiększenia jego konkurencyjności, dzięki wprowadzeniu innowacji w zakresie wytwarzanych produktów i świadczonych usług lub wprowadzeniu innowacyjnej technologii, zmian organizacyjnych oraz rozwiązań marketingowych.

⁶ zgodnie z "Standardy działania i dobre praktyki w ośrodkach innowacji", pod red. M. Mażewska, A. Milczarczyk, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, Poznań/Warszawa 2013

- świadczy usługi wspierające biznes, np. doradztwo finansowe, marketingowe, prawne, organizacyjne i technologiczne;
- świadczy usługi proinnowacyjne;
- kontakty z instytucjami naukowymi i rozwiniętymi firmami technologicznymi;
- prowadzi ocenę przedsięwzięć innowacyjnych;
- wspiera firmy w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym od inwestorów kapitałowych (aniołów biznesu, funduszy Seed i Venture Capital).

8. Inkubator Przedsiębiorczości

Inkubator przedsiębiorczości to organizacyjnie wydzielona jednostka, oferująca kompleksowe wsparcie trwające zazwyczaj 3-5 lat, obejmujące infrastrukturę, doradztwo, szkolenia z rozwoju biznesu, działania networkingowe i budujące społeczność inkubowanych firm, oraz dostęp do know-how, badań, zasobów finansowych i usług technicznego wsparcia. W szczególnych sytuacjach inkubacja może być prowadzona bez uwzględnienia elementu infrastrukturalnego, ale przy kontynuacji świadczenia usług wsparcia. Celem programu inkubacji jest wspieranie rozwoju gospodarczego regionu w wyniku tworzenia trwałych miejsc pracy, dzięki tworzeniu sprzyjających warunków do powstawania nowych firm o długim okresie przeżywalności, a także pomoc w ich rozwoju.

W zakres aktywności inkubacyjnej powinny wchodzić w pierwszej kolejności:

- usługi wspierające biznes, np. doradztwo finansowe, marketingowe, prawne, organizacyjne i technologiczne,
- usługi organizacji wsparcia finansowego ze środków własnych inkubatora lub z zewnętrznych źródeł finansowania,
- organizacja i wsparcie networkingu między uczestnikami programu.

Sposób realizacji programu zależy jest zarówno od zasobów ośrodka i koncepcji jego realizacji, jak i warunków zewnętrznych (np. ograniczenia epidemiczne lub grupa beneficjentów z wybranej branży). Realizacja programu może odbywać się w formie tradycyjnej w przeznaczonych do tego celu pomieszczeniach (z wykorzystaniem zaplecza infrastrukturalnego), online (w wersji bez zaplecza infrastrukturalnego - biura na wynajem) lub hybrydowo. Bez względu na formę realizacji programu ważne jest, aby zostały opracowane i wdrożone kryteria naboru, standardy obsługi klienta, procedury pozwalające monitorować i oceniać efektywność realizacji programu, jak też pracę mentorów, doradców i trenerów zaangażowanych w proces inkubacji.